STICUSA
KNIPSELKRANT 114

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN Dinsdag 4 februari 1986

LICHTVELD EN PAPIAMENTU

Bij het lezen van het interview met Lou Lichtveld/ Albert Helman in de Beurs van 25 januari j.l. vraagt men zich af wat zo iemand toch kan hebben bezield om zulke botte uitspraken te doen m.b.t. de Antillianen om het Papiamentu als daarin voorkomen.

Ook in zijn lezing gehouden op de UNA in het kader van het Debrot symposium waarvoor hij als spreker was uitgenodigd, konden we kennismaken met de manier waarop hij over deze zaken denkt, zoals b.v. zijn smalende opmerking: "hoe zou je nou Bewolkt Bestaan in het papiamentu kunnen vertalen!" Maar de wijze waarop het e.e.a. in dit interview naar voren kwam moet zelfs hem hebben doen schrikken. Vandaar waarschijnlijk zijn "Puntjes op de I" in de Beurs van 27 januari, waarin hij met enkele nuanceringen nog iets van zijn waardigheid probeert te redden, zonder echter zich van het kennelijk beweerde te distancieren.

Zou Helman misschien de uitnodiging om over Debrot te komen spreken hebben opgevat als een onuitgesproken verzoek om de positie van het Nederlands, de taal waarin Debrot voor het merendeel heeft gepubliceerd, te komen versterken? Zo dat al het geval mocht zijn geweest, en daar had hij bij zijn gastheren gemakkelijk naar hebben kunnen informeren, dan zou men van hem toch niet hebben verwacht dat hij hiervoor zo'n botte bijl tevoorschijn zou halen. We moeten echter eerder aannemen dat hij, als een soort enfant terrible op jaren, zijn eigen koloniale duit in het Antilliaanse taalzakje heeft willen doen.

Want zijn benadering van de taalkwesties is weinig vernieuwend. Zijn "oplossingen" zijn integendeel niet veel anders dan de weerspiegeling van de traditionele culturele opvattingen van een koloniale elite. Hier is duidelijk geen Multatuli aan het woord!

Zijn neerbuigende opstelling ten opzichte van niet-Europese culturele voortbrengsels zoals bv. in dit geval het papiamentu ("Men ontleent dus woorden aan andere talen. Dat is niets bijzonders, dat doen alle cultuurtalen ook. Maar bij het Papiaments worden die vreemde woorden geplant op een taal die een duidelijk Afrikaanse structuur kent. En dan wordt het geheel een bijzonder vreemd ratjetoe") heeft hem bij jongere Surinaamse schrijvers zoals de nationalist Dobru, bijzonder ongewild gemaakt. En men begint dit volkomen te begrijpen als men Helman hier bezig ziet.

Willens en wetens schijnt hij zich te hebben laten inzetten als pion in de strijd voor- of tegen het papiamentu op school. Een strijd van belangen, waarbij de tegenstanders vrezen dat het speciale evenwicht dat nu in hun voordeel is bij invoering van het papiamentu zich in hun nadeel zal wijzigen, en de voorstanders streven naar emancipatie van een binnen het huidige systeem achtergestelde papiamentssprekende bevolking. Dat hij zich bv. niet heeft laten informeren over de intenties m.b.t. de vreemde talen bij introduktie van het papiamentu op school, het bestaan van L.O. Papiaments gediplomeerden (reeds sinds 1974!) en t.a.v. de bedoelingen met het onderwijs op de Bovenwinden, haalt hem bovendien meteen uit het kamp van de neutrale toeschouwers, een opstelling die hem zou hebben gesierd, en die zou zijn overeengekomen met de wetenschappelijke status die de Beurs hem zo grif heeft verleend. En ook dit is een onderdeel van de strijd. Waarom Helman niet gepresenteerd als de schrijver die hij in eerste instantie is, maar als "taalgeleerde": "De bekende Doctor in de Taalwetenschappen, Lou Lichtveld". En dit terwijl de man DOCTOR HONORIS CAUSA IS, en zich slechts als amateur heeft beziggehouden met ethnologische en linguistische kwesties, in het bijzonder aangaande Suriname. Hetgeen uit dit interview overigens ook duidelijk blijkt. Uitspraken als "De weerstand om Nederlands te gebruiken hangt volgens mij samen met het inferioriteits complex van de Curacaoenaar", hebben alles met vooroordeel en niets met wetenschap te maken.

Waarom dan zolang erbij stilstaan? Omdat degenen contra er dankbaar gebruik van zouden kunnen maken, als niet Helman's wetenschappelijke pose en onpartijdigheid aan de kaak worden gesteld. Helman is tenslotte van geboorte Surinamer, en hij weet drommels goed waar het in ons soort gemeenschappen om gaat.

Een andere keer gaan we dan misschien in op de belangengroepen contra het papiamentu die we voorlopig hebben geklassificeerd als Antillianen van een bepaalde sociale klasse en bepaalde sociaal politieke opvattingen, Hollanders van een bepaalde sociaal politieke opvatting, en Surinamers van een bepaalde sociaal-politieke opstelling. Deze laatste groep is extra interessant omdat zij vanwege de openheid van de Antilliaanse samenleving niet direkt duidelijk herkenbaar is.

Dat het bij de kwestie van het Nederlands of het Papiamentu niet alleen gaat om een dreigend gevaar van isolement van de Antillen, blijkt uit het feit dat op de Bovenwinden strijd wordt gevoerd voor introduktie van het ENGELS op school. Vormt men een bevolking die goed geinstrueerd is, met een zelfbewuste persoonlijkheid en een kritisch verstand, met behulp van de taal die de Antilliaan op de Benedenwinden kennelijk heeft verkozen te spreken, dan zal men alle taalproblemen aankunnen. Of hebben de tegenstanders Lou Lichtveld inclusis, soms bezwaar tegen het feit dat de Antilliaan papiamentu verkiest te spreken. Dat is dan niet minder dan een regelrechte aanval op diens bestaan.

Trudi Martinus-Guda

Advocaat legt beslag

RADIOSTATIONS EISEN GELD OP VAN VERENIGING MUSICI

WILLEMSTAD – Namens de vier lokale radio-omroepstations heeft advocaat mr. Daantje beslag laten leggen op de bezittingen van de Vereniging van Musici, teneinde deze laatste organisatie te dwingen 90.000 gulden aan de radio-stations uit te betalen. De omroepen zijn van oordeel, dat de Vereniging zich niet heeft gehouden aan de bepalingen uit het tussen partijen gesloten kontrakt ten aanzien van radio- en televisie-uitzendingen van het onlangs gehouden tumba-festival.

Mr. Daantje verklaarde vanmorgen aan de Beurs, dat de Vereniging van Musici voldoende tijd was gegund om "af te rekenen."

Mr. Daantje :"We hebben nu beslag laten leggen om te voorkomen, dat de Vereniging van Musici met anderen gaat afrekenen en er dan geen geld meer overblijft voor de radio-stations."

90.000 Gulden

De omroep-stations Curom, Caribe, Hoyer en FM Korsow, eisen samen 90.000 gulden van de Vereniging van Musici.

De vier lokale omroepen zijn van mening, dat de Vereniging zich niet heeft gehouden aan de bepalingen van het kontrakt over het tumba-festival.

Daarin was bepaald, dat Tele-Curacao gedurende de eerste drie dagen van het tumba-festival geen beelden zou uitzenden. Dit is het vorig jaar wél gebeurd en de radio-stations vonden, dat hun uitzendingen hierdoor werden doorkruist. Ze eisten - en kregen - ditmaal een "alleenrecht."

In het kontrakt, dat de Vereniging van Musici met Tele-Curacao afsloot, werd het televisie-station echter in geen enkel opzicht verboden om beelden uit te zenden gedurende de eerste drie dagen van het festival.

Tele-Curacao achtte zich dus aan geen enkele beperking gebonden. Zo werd op de derde dag van het tumba-festival een uitzending door Tele Curacao gebracht, die duurde van tien uur tot half twaalf 's avonds.

Overtreding

De radio-stations vinden, dat de Vereniging van Musici zich niet heeft gehouden aan het met de stations gesloten kontrakt. Een woordvoerder van één van de stations zei vanmorgen: "Het interesseert ons niet wat voor overeenkomst de Vereniging van Musici met Tele-Curacao had, wij hebben te maken met het kontrakt, dat wij afsloten met de Vereniging van Musici. En dit laatste kontrakt is duidelijk overtreden, vandaar dat wij [illegible] eisen wat bij overtreding aan ons zou worden betaald."

Mr. Daantje zei te hopen, dat de Vereniging van Musici "nog vandaag" over deze zaak komt praten.

LICHTVELD EN PAPIAMENTU (2)

Uit het ingezonden stuk waar de naam onder staat van Trudi Martinus-Guda over dr. Lou Lichtveld en zijn zienswijze over het papiaments en de toepassing daarvan, doorvoelt men een angstig soort denken dat daardoor onnodig kwetsend is.

Dr. Lou Lichtveld is op grond van zijn taalstudies vereerd met een eredoctoraat in de taalwetenschappen. Niet omdat hij tevens een bekend auteur is. Op grond van zijn linguistische studies en de publicaties daarover, is hem deze hoge eer waardig gekeurd.

Er is dus beslist niets oneervols aan dit eredoctoraat. Oneervol is slechts de manier waarop de geachte inzendster dit in het dispuut mengt. Onze eigen Doctor Honoris Causa Antoine Maduro, bekend publicist over het Papiaments zou dan net zo goed zijn eredoctoraat terug kunnen geven, als binnen de kringen van het Instituto Linguistiko op een dergelijke wijze over zijn eredoctoraat wordt gedacht.

De manier waarop gereageerd wordt op de persoonlijke visie van dr. Lou Lichtveld bewijst de stelling, die onlangs door mr. Lionel Anthony, voorzitter van de Kamer van Koophandel, geponeerd is". Curaçaoënaars laten een oorspronkelijk verschil van mening binnen de kortste keren escaleren tot conflicten die veel grotere vormen aannemen dan het oorspronkelijk punt van uitgang", stelde hij.

Het ingezonden artikel van Trudi Martinus-Guda bewijst zijn gelijk. De boodschap van dr. Lou Lichtveld was even simpel als klaar: Papiaments is een beperkte taal, net als vele andere Creoolse talen. Een beperkte taal brengt beperkt denken met zich mee. Daarom moest Cola Debort wel in het Nederlands publiceren. Hij was intellectueel boven zijn beperkte kringetje uitgestegen. Daarom raadde hij een taalpolitiek, die gericht was op het promoveren van Papiaments, af. Hierdoor isoleert Curaçao zich (en Bonaire en Aruba eveneens) van zijn omgeving. Maak van dit bastaardspaans echt Spaans. Dat is beter voor de ontwikkeling van de schoolkinderen en voor de ontwikkeling van het eiland!" Men kan het hiermee eens zijn, men kan het hiermee oneens zijn. Het is de persoonlijke visie van dr. Lou Lichtveld, de taalgeleerde. Niet die van de auteur Albert Helman.

Het is dus zeer onheus om hem te bejegenen zoals men heeft gedaan. Zo behandelt men een gast niet. Zeker niet als die door ons is uitgenodigd! Het heeft niets te maken met neokolonialisme, nationalisme, klassenstrijd (toe maar!), belangengroepen contra het Papiaments, sociaal-politieke opvattingen etc. Dit zijn allemaal oneigenlijke argumenten, die n[illegible] met de zaak te maken hebben. Wellicht voelen de betrokkenen van het Instituto Linguistiko zich bedreigd in hun bestaan door de zienswijze van dr. Lichtveld. Dat zou hun overreactie verklaren.

De jarenlange strijd over invoeren van het Papiaments in het kleuter- en basisonderwijs is een zuiver onderwijskundige materie. Wie dit onderdeel wil maken van een vermeende klassenstrijd is daarom al op de verkeerde weg.. De bedoeling van het introduceren van de landstaal in het basisonderwijs -- in het kleuteronderwijs wordt al uitsluitend in de landstaal onderwezen is het overmatige zittenblijven tegen te

Vervolg p.3

Vervolg Lichtveld en Papiamentu (2)

gaan. Niets meer, maar ook beslist niets minder. Cijfermatig en wetenschappelijk is aantoonbaar dat een leerling met een normaal I.Q. van 100 niet zonder zitten blijven zes klasse basisonderwijs kan doorlopen. Daarom MOET er in het Papiaments les gegeven gaan worden.

De tegenstanders van deze stelling begrijpen niet hoe de vork aan de steel zit. Zij zijn bijvoorbeeld bang, dat men zich werkelijk isoleert van de regio, maar wat nog veel erger zou zijn: van het voortgezet onderwijs, als men de landstaal in gaat voeren.

"Hoe moet het dan met verder studeren. Hierdoor worden de armste kinderen juist het meest benadeeld. Die krijgen dan nooit een kans om zich omhoog te werken!", zo luidt hun stelling. De angst is even begrijpelijk als onwerkelijk. Juist het volkskind krijgt de meeste kansen tot ontplooiing als het in zijn eigen taal wordt onderwerzen. In elk land van de wereld wordt een kind in zijn eigen moedertaal onderwezen. Nergens worden de kinderen en het land daardoor geisoleerd van de omgeving. Mits men maar in het vervolgonderwijs een wereldtaal introduceert en de kinderen die taal zo grondig mogelijk aanleert. Of twee wereldtalen. Vanuit de eigen taal een wereldtaal aanleren is in Nederland de gewoonste zaak van de wereld. Frans en Duits en Engels is in enkele jaren grondig aan te leren. Dat zou hier met Spaans en Engels in theorie dus ook mogelijk moeten zijn. Als men dan maar ook echt in het totale vervolgonderwijs deze talen aan wil leren. Dus net zo goed in het lager beroepsonderwijs, als op het v.w.o. Dan wordt niemand een kans ontnomen en op de basisschool wordt het zitten blijven drastisch teruggedrongen. Dat bespaart de overheid geld. Bovenstaande gedachtengang is niet nieuw. Die werd precies dertig jaar geleden ontwikkeld en bij het Departement van Onderwijs -- toen nog eenvoudig Inspectie Onderwijs geheten – in een rapport ingediend.

We zijn nu dertig jaren later. Men heeft de onderwijskundige argumenten vervangen door nationalistische en sociaalpolitieke. Dat heeft de zaak beslist geen goed gedaan. Onderwijskrachten die zelf het Nederlands niet goed beheersen willen doen voorkomen dat zij uit puur nationalisme of vanuit linkspolitieke optiek het Papiaments voorstaan.

Dat nu, is volslagen onzin. Men kan nu eenmaal moeilijk de gehele dag voor de klas les staan geven in een taal, die men zelf niet voldoende beheerst. En het Nederlands wordt door de jongere generaties leerkrachten die niet in Nederland hun volledige of althans een deel van hun opleiding genoten hebben, niet goed beheerst. .Dat is hun niet kwalijk te nemen. Het is echter wel goed om kennis te nemen van dit gegeven. Dat maakt de invoering van de landstaal als VOERTAAL binnen het onderwijs, ook bij het voortgezet onderwijs, slechts des te meer urgent.

Van dit denkkader uit kan men veel betereen toepassing van de landstaal verdedigen, dan op grond van zogenaamd nationalistische en/of links-politieke idealen. Die kan men beter achterwege laten. Het uitgangspunt moet voor alles het kind zijn. Het kind dat nu een I.Q. van 125 nodig heeft om zonder zitten blijven de basisschool te doorlopen. Het kind dat dus onnodig gefrustreerd wordt. Het kind dat evengoed als de kinderen in Nederland op het voortgezet onderwijs in al zijn geledingen, van zijn eigen taal uitgaande een wereldtaal aan zal moeten leren. Dan zal hetzelf en zijn eiland niet geïsoleerd raken in zijn directe omgeving, zoals dr. Lichtveld vreest.

Tot slot nog enkele terzijdes zoals Vrij Nederland die noemt. De dichter Dobru staat internationaal niet als een nationalist, maar als een extreem-linkse persoon te boek. Sommigen noemen hem een communist. Dat is hun zaak. Maar als degene die over hem spreekt als een nationalist niet voor de waarheid uit wil komen, plaatst hij/zij zichzelf in een eigenaardig daglicht. Ook de klassificatie als Antillianen van een bepaalde sociale klasse en bepaalde sociaalpolitieke opvattingen, Hollanders van een bepaalde sociaalpolitieke richting en Surinamers van een bepaalde sociaalpolitieke opstelling, demonstreert een extreem-linkse opvatting die met pro- of contra-Papiaments niets te maken heeft. Het opstellen van een dergelijke "hit-list" weerspiegelt praktijken zoals Bouterse in Suriname heeft toegepast.

En met het Engels op de Bovenwinden is het helemaal een eigenaardige zaak. Dertig jaar geleden was de voertaal in de school op de Bovenwinden Engels. Op verzoek van het Eilandgebied de Bovenwinden is daar later verandering in aangebracht. Raar, maar waar!

B. Timmerman

Amigoe VRIJDAG 7 FEBRUARI 1986

Door Sticusa

Nieuwe bibliografie Antillen uitgegeven

—door Jos de Roo—

DEN HAAG/ WILLEMSTAD — De vice-voorzitter van de Sticusa, dr Jules de Palm, reikte donderdag in Den Haag het eerste exemplaar van de nieuwe bibliografie van de Nederlandse Antillen uit aan gevolmachtigd minister mr Boy Hernandez.

Volgens Sticusa- directeur drs M.D. Thijs zal dit naar alle waarschijnlijkheid het laatste werk zijn dat Sticusa zelf voor de Antillen maakt. Het takenpakket van de Sticusa wordt, zoals bekend, grotendeels overgeheveld naar de Antillen en Aruba, zodat de Sticusa zich in de toekomst uitsluitend zal bezighouden met de culturele uitwisseling tussen de delen van het Koninkrijk.

Minister Hernandez toonde zich zeer blij met de bibliografie, die alle werken bevat die geheel of grotendeels betrekking hebben op de Antillen. Aan zo'n werk is grote behoefte, want het komt regelmatig voor dat instellingen bij het Antillenhuis aankloppen voor literatuur over de Antillen. Zo overweegt de universiteit van Leiden Antilliaans staatsrecht in het onderwijs- pakket op te nemen. De vraag aan het Kabinet was, of er genoeg literatuur over dat recht was. "Ik kan Leiden nu verwijzen naar de pas uitgekomen bibliografie", zo zei Hernandez, die de bibliografie ook een grote rol toekende bij de verdere uitbouw van de eigen Antilliaanse identiteit.

De redacteur van "Literatuur- overzicht van de Nederlandse Antillen", drs Stanley Criens, zei dat er vanaf gezien was om alle verzamelde titels in boekvorm uit te geven. De twaalfduizend titels zijn opgeslagen op micro- fiches. Om geïnteresseerden makkelijk toegang te geven, is besloten een selectie van drieduizend titels in boekvorm uit te geven. Hij noemde de complete Sticusa- bibliografie, een belangrijke informatie- bron over de Nederlandse Antillen en Aruba.

In het verleden heeft Sticusa al zes bibliografieën uitgegeven. Geen van allen waren compleet. Nu heeft men daar wel naar gestreefd en zijn er geen beperkingen geweest wat betreft het vakgebied, de taal waarin geschreven is, het tijdstip en de plaats van uitgifte.

Ook bij de gevolmachtigd minister van Aruba, John Merryweather, bood een Sticusa- delegatie een exemplaar van "Literatuur- overzicht van de Nederlandse Antillen" aan.

DE BEURS
Zaterdag 8 februari 1986

SYMPOSIUM OVER COLA DEBROT OOK OP ARUBA

ORANJESTAD -- Op 14, 15 en 16 februari aanstaande zal op Aruba een symposium gehouden worden, dat gewijd is aan Colá Debrot. Dit gebeurt in de activiteitenzaal van de Openbare Bibliotheek. De organisatoren zijn de stichting Cultureel Centrum Aruba, het Taleninstituut, de Universiteit van de Antillen en de Openbare Bibliotheek. Drs. Aletta Beaujon, Frans Booi, drs. Frank Martinus, Wim Rutgers, Ronny Severing en Albert Helman zullen verschillende aspecten uit het leven van deze grote Antilliaanse auteur belichten. Voor meer informatie kan men zich wenden tot de Openbare Bibliotheek, waar men zich ook kan inschrijven voor het symposion.

"LEVENDE STENEN"

In het kader van het 350-jarig bestaan van protestantisme op Curaçao, is op 26 januari 1986 het gedenkboek "Levende Stenen" uitgegeven. De auteur is Ds. Neville L. Smith.

(Een welkome verrijking van het literatuurbestand over de lokale kerkgeschiedenis)

Na een korte inleiding waarin de belangrijkste voorlopers van de Reformatie worden genoemd te weten: John Wycliff en John Hus, gaat de schrijver over tot een historische schets van de Reformatie en haar drie belangrijkste exponenten: Maarten Luther, Ulrich Zwingli en Johannes Calvijn.

Opvallend hierbij is dat de levensloopbanen van Luther en Zwingli, ook wel de vaders van de Reformatie genoemd, veel gelijkenissen vertoonden.

Calvijn die iets later op het reformatorisch toneel verscheen wordt algemeen beschouwd als de architect van de Reformatie.

Een belangrijke verdienste van het boek ligt in de beschrijving van de ontwikkeling en spreiding van het Lutheranisme en Calvinisme in Europa en daarbuiten. De auteur geeft hierbij duidelijk weer de sfeer van volharding en geloof in het woord God's, de twee belangrijkste wapens in de reformatiestrijd.

De schrijver bespreekt verder vrij summier enkele kerkelijke leerstellingen van de reformatoren zoals: de doctrine van Genade; individuele verantwoordelijkheid; de middelaarsschap van Jezus Christus en de relatie Kerk-Staat.

Het meest interessante gedeelte van het boek is het gedeelte dat de komst en de ontwikkeling van de Gereformeerde kerk op Curaçao beschrijft.

De eerste predikant was Frederik Vitteüs in 1635 een jaar na de vestiging van de West-Indische Compagnie op dit eiland.

Volgens Ds. Smith is de ontwikkeling van de Gereformeerde kerk te verdelen in drie fasen nl.:

a) De relatie Kerk-Staat
b) De Immigratiekerk.
c) De Kerk bij de tweesprong

Interessant bij de eerste fase was dat in de relatie Kerk-Staat de geestelijke en zakelijk belangen hand aan hand gingen. Ofschoon de Kerk een mandaat had meegekregen om te evangeliseren, trad in de loop der jaren een accent-verschuiving op naar het zakelijke. Dit was volgens de schrijver ook wel te begrijpen aangezien vele vooraanstaande calvinisten van de Kerk uit die dagen ook gebonden waren aan zakelijke belangen in de West-Indische Compagnie.

Het is daarom niet te verwonderen aldus Ds. Smith dat evangelisatie onder de slavenbevolking buiten bereik lag voor de Kerk omdat dit het slavenstelsel in gevaar zou brengen en dientengevolge de belangen van de Compagnie zou schaden.

Bij decreet van Willem I, werden in 1825 de Calvinisten en Lutheranen samengevoegd tot de Verenigde Protestantse Gemeenten (VPG). Deze Kerk verbleef in hoofdzaak een opvangkerk voor de colonisten uit Nederland.

Met de komst van de olieraffinaderij (CPIM), verkreeg de Kerk een meer internationaal uiterlijk. De Kerk ging een tweede ontwikkelingsfase tegemoet dankzij de vele immigranten die aangetrokken werden door de Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij. Gedurende de jaren twintig, dertig en veertig stroomden vele arbeiders met of zonder gezin uit vooral: Suriname, de Bovenwinden en Nederland ons eiland binnen.

Door de auteur wordt deze periode van de Kerk dan ook terecht de "Immigranten Kerk" genoemd. Niet alleen in numerair maar ook in etnisch en sociaal opzicht onderging de Kerk een dramatische verandering.

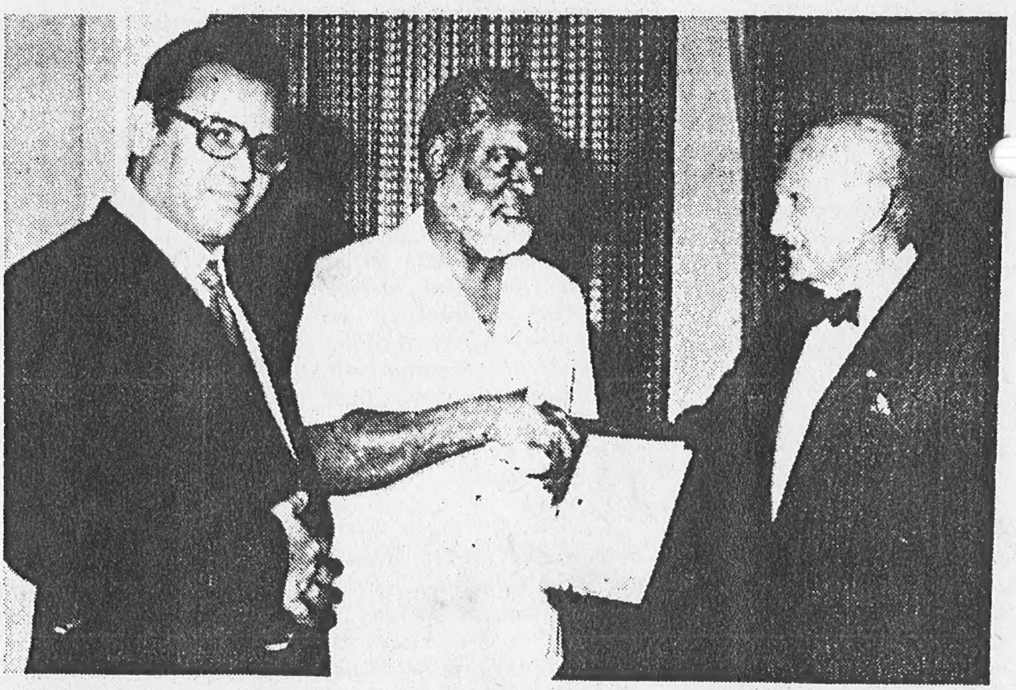
Opvallend is echter, dat de Kerk in deze periode van verandering het image van een "opvang kerk", niet geheel van zich heeft kunnen afschudden. De evangeliewerkzaamheden werden dan ook door anderen voortgezet in het bijzonder door de kerk van de Zevende Dag Adventisten die zich reeds in 1926 op Curaçao vestigden.

Ofschoon op het evangeliewerk buiten de Kerk minder nadruk werd gelegd, heeft de Staatskerk in haar tweede ontwikkelingsfase en daarna vooral op sociaal, cultureel en economisch gebied veel bijgedragen aan de ontwikkeling van de Curacaose gemeenschap. Ook komt duidelijk naar voren in het boek de grote tolerantie aan de dag gelegd door de Kerk t.o.v. andere geloof.

Haar Liberale instelling t.o.v. kerkelijke aangelegenheden in de moderne tijd wordt nog het best gedocumenteerd door het leveren van een belangrijke bijdrage aan het tot stand komen van de oecumene tussen de verschillende protestantse kerken en dat uitmondde in de Oecumenische Raad van Kerken op Curaçao in 1962. In 1971 werden ook de Rooms Katholieken lid van deze Raad.

De derde ontwikkelingsfase die omstreeks 1970 aanvangt wordt volgens de auteur gekenmerkt door de Kerk verkerende bij een tweesprong. Een tweesprong omdat de "Immigrantenkerk" tot een einde is geko-

vervolg p. 5

WILLEMSTAD - In verband met de herdenking van 350 jaar Protestantisme op Curaçao werd begin deze week een exemplaar van het herdenkingsboek "Levende Stenen" door de heer Japa Beaujon aan de Minister-President de heer Don F. Martina, overhandigd. Op de foto ds. N. Smith, schrijver van het boek, Minister-President Martina en de heer Beaujon.

vervolg Levende stenen

men en nu meer dan ooit vanuit de Kerk een grotere inspanning naar buiten toe moet komen. Met betrekking tot het evangelisatiewerk moeten de leden van de kerk gaan optreden als "Levende Stenen".

Deze oproep aan de Kerk moet gezien worden in de afnemende stroom van immigranten enerzijds en de grote personeelsafvloeiïngen die in de laatste helft van de jaren vijftig en zestig bij de Shell plaats vonden. De mechanisatie en automatisering heeft vele immigranten doen remigreren of emigreren met hun gezinnen.

Deze ontwikkelingen worden duidelijk gereflecteerd in de cijfers van het ledenbestand achter in het boek. Vooral ten tijde van personeelsbezuinigingen bij de Shell en de neergang in de wereldconjunctuur aan het einde van de jaren zestig en zeventig, was de stagnatie van het ledenaantal in de Kerk duidelijk merkbaar.

Het boek "Levende Stenen" is bescheiden van omvang en gaat niet diep in op theologische discussies. Dit is trouwens ook niet de strekking van het boek. In al haar bescheidenheid is het een boek geworden dat op boeiende wijze een van de meest interessante periodes uit de kerkgeschiedenis nl. de Reformatie, beschrijft.

De auteur Ds. Neville L. Smith gaat daarbij op zeer vakkundige en systematische wijze te werk. Het boek is derhalve te vergelijken met het beste in haar klasse.

De omvangrijke literatuurlijst getuigt voorts van de ernst en toewijding waarmee de auteur zich heeft gekweten van zijn opdracht.

Het boek is in drie talen geschreven nl. het Nederlands, Engels en Papiaments, die naar mijn mening allen zeer goed zijn verzorgd.

"Levende Stenen" is derhalve een welkome verrijking van het toch al schaarse literatuurbestand over de locale kerkgeschiedenis. Als zodanig is het aan te bevelen aan zowel predikant als leek, jong en oud opdat kennis, kracht en hoop geput mag worden uit het verleden voor het heden en de toekomst.

Dr. Mike L. Samson
(Theoloog, Sociaal-demograaf)

Amigoe DINSDAG 11 FEBRUARI 1986

WILLEMSTAD— Gedeputeerde van Cultuur Angel Salsbach die tot voor kort plaatsvervangend voorzitter was van OKSNA en tevens lid heeft zijn taken overgedragen aan Jacques Veeris. De overdracht vond plaats in het bijzijn van een vertegenwoordiger van Nederland voor ontwikkelings- samenwerking met de Antillen (VNONA). Ook werd gesproken over de culturele ontwikkelingshulp van 1986. Op de foto vlnr: Jacques Veeris, Ifna Isenia, gedeputeerde Salsbach, Lammert de Jongh en Frans Wittmarschen.

AMIGOE WOENSDAG 12 FEBRUARI 1986

Getrouwd:

Antoine Ghering
Verele Engels

Curaçao, 11 februari 1986.

AMIGOE
WOENSDAG 12 FEBRUARI 1986

WILLEMSTAD— Verele Engels en Antoine Ghering zijn in het kapelletje aan de Weg naar Westpunt in het huwelijk getreden. Verele Engels is de dochter van wijlen dokter Chris Engels die in 1951 het kapelletje voor zijn vrouw liet bouwen. De huwelijksinzegening die door tal van familieleden buiten de kapel werd bijgewoond in verband met de geringe omvang van de kapel, werd verricht door pastoor Mous.

Het verhaal doet de ronde dat het echtpaar Engels, dat tot 1951 kinderloos was, na de bouw van de kapel begunstigd werd met een tweeling. Wil men graag een tweeling dan zal een bezoek aan de kapel zijn vruchten afwerpen. Dit verhaal wordt door Mevrouw L. Engels overigens lachend van de hand gewezen.

Het kapelletje dat dient als een gebedsruimte voor voorbijgangers is sinds kort weer opengesteld, nadat het geruime tijd gesloten was in verband met diefstal en vernielingen.

Amigoe
VRIJDAG 14 FEBRUARI 1986

Bibliotheek-tarief weer openbaar

ORANJESTAD — Vorig jaar besloot het Bestuurscollege barbaarse verhogingen in te voeren op de lidmaatschaps- tarieven van de Openbare Bibliotheek. Dit veroorzaakte direct problemen zoals het teruglopen van het aantal leden.

Tijdens zijn kennismakingsbezoek aan de Openbare Bibliotheek gaf minister van Welzijnszaken, mr. Mito Croes, aan bibliothecaresse Alice van Romondt te kennen dat ook in de lidmaatschaps- tarieven een frisse wind moet gaan waaien en dat met ingang van vandaag alle lidmaatschaps- tarieven — voor kinderen en volwassenen — verlaagd moeten worden naar de bedragen die in 1984 geldig waren. Gehoopt wordt dat door deze verlaging het lezerspubliek weer openbaarheid in de bibliotheek zal zien.

VAN STICUSA:

LITERATUUROVERZICHT NEDERLANDSE ANTILLEN

WILLEMSTAD - Afgelopen maand is gereed gekomen het Literatuuroverzicht van de Nederlandse Antillen. Dit Literatuuroverzicht is de zevende editie die onder auspiciën van Sticusa is gepubliceerd, en wordt aan belanghebbenden, op aanvraag bij Sticusa, gratis toegezonden.

In 1981 besloot het bestuur van de Stichting voor Culturele Samenwerking (Sticusa) opdracht te geven tot het samenstellen van een Bibliografie van de Nederlandse Antillen. Hierin zouden alle publikaties worden opgenomen, geheel of gedeeltelijk betrekking hebbend op de Nederlandse Antillen, zonder beperking voor wat betreft vakgebied, taal waarin geschreven, dan wel jaar of plaats van uitgave, inclusief tijdschriftartikelen die vanwege omvang, onderwerp, auteur, of visie in dit kader van belang kunnen worden geacht.

Met het project Bibliografie van de Nederlandse Antillen werd op 1 november 1981 begonnen. Al spoedig na het begin van het project bleek dat het verwachte aantal titels voor de nieuwe bibliografie de 15.000 zou overschrijden.

In verband met de verwachte omvang werd afgezien van publikatie van de gehele bibliografie in gedrukte vorm en gekozen voor micro-fiches, die beschikbaar komen nadat het project medio 1986 door Sticusa wordt afgesloten. Ten behoeve van hen echter die prijs stellen op een minder gedetailleerde bibliografie in een gemakkelijk te hanteren vorm, werd besloten tot de uitgave van het Literatuuroverzicht van de Nederlandse Antillen.

De titelbeschrijvingen voor het Literatuuroverzicht zijn geselecteerd uit de 12.000, die per eind 1984 in de computer waren opgeslagen ten behoeve van het project Bibliografie van de Nederlandse Antillen. Publikaties verschenen na 1 januari 1985 zijn, met uitzondering van de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen" (2e druk, 1985), derhalve niet opgenomen.

In het algemeen kan worden gesteld dat in het Literatuuroverzicht van de Nederlandse Antillen publikaties zijn opgenomen die als niet te specialistisch beschouwd kunnen worden.

DEN HAAG— Vice-voorzitter van STICUSA dr J. Ph. de Palm overhandigde onlangs het literatuuroverzicht van de Nederlandse Antillen aan gevolmachtigd minister mr G.T. Hernandez.

Het literatuuroverzicht is de zevende editie die onder auspiciën van Sticusa is gepubliceerd. Met het project bibliografie van de Nederlandse Antillen werd op 1 november 1981 begonnen. Al spoedig na het begin van het project bleek dat het verwachte aantal titels voor de nieuwe bibliografie de 15.000 zou overschrijden. In verband met deze omvang werd afgezien van publicatie van de gehele bibliografie in gedrukte vorm en gekozen voor micro-fiches, die beschikbaar komen nadat het project medio 1986 door Sticusa wordt afgesloten, ten behoeve van hen die echter prijs stellen op een minder gedetailleerde bibliografie in een gemakkelijk te hanteren vorm, werd besloten tot het literatuuroverzicht. Op aanvraag wordt het overzicht door de Sticusa gratis toegezonden. Op de foto: Ronnie Martina, hoofd afdeling cuturele zaken, drs T. Tijs, directeur Sticusa, gevolmachtigd minister mr G.T. Hernandez en drs S.R. Criens, de samensteller.

ROLPRENT VAN FELIX DE ROOY

ANTILLIAANSE FILM SLAAT AAN OP FESTIVAL

(van onze korrespondent)

DEN HAAG - De door de Antilliaan Felix de Rooy geregisseerde film Almacita de Desolato heeft op het vijftiende Filmfestival van Rotterdam volop de aandacht getrokken en werd bij de betere films tijdens dit festival ingedeeld. Curacaoënaar Felix de Rooy debuteerde vorig jaar met de film Desiree in de Nederlandse bioscoop. Felix de Rooy heeft zijn nieuwe film vorige zomer op Curaçao opgenomen. Dat was mogelijk door financiele medewerking van onder meer het Fonds voor de Nederlandse Film en Sticusa.

Verschillende kranten geven in Nederland uitvoerig aandacht aan de nieuwe film van De Rooy. De film is gebaseerd op Caribische volksverhalen met als thema de strijd tussen creatieve en destructieve krachten, vruchtbaarheid tegen droogte. Peter van Bueren schrijft in de Volkskrant dat het verhaal zich afspeelt in het dorp Desolato (verlaten, afgelegen), zo genoemd omdat het als geisoleerde gemeenschap van voormalige slaven een eigen levensstijl ontwikkelde, ver weg van de blanke grondeigenaren.

Hoofdpersoon in de film is de priesteres Solem (net als in Desiree gespeeld door Marian Rolle), die haar vruchtbaarheid dient op te offeren aan de gemeenschap en daarom niets met mannen mag hebben. Als zij in een grot een gewonde vreemdeling vindt en hem verzorgt, laat zij zich door deze man verleiden en wordt zwanger. Met haar kind wordt Almacita verstoten en na een barre tocht vindt zij troost in het rijk van de voorouders.

Gebruiken

Een mooi tragisch sprookje dat de mogelijkheid biedt er allerlei gebruiken en tradities in te verwerken, want dat is de bedoeling van de film: een breed publiek kennis te laten nemen van volksverhalen, kostuums, authentieke cultuurgebruiken, het Curacaose landschap en het Papiamento middels een volksdrama. Beide elementen moeten natuurlijk in een juist evenwicht zitten, wat niet helemaal lukt, omdat het exposerende karakter van de film af en toe in scènes en tafereeltjes wordt uitgedrukt die de vaart van het filmdrama enigszins ophouden. Spelregie lijkt niet De Rooy's sterkste kant, bovendien heeft hij gebruik gemaakt van acteurs en actrices die lang niet allemaal een grote filmervaring hebben.

Op momenten dat De Rooy echter in beeld en geluid aan de slag gaat en vooral als hij in surrealistische scènes zijn fantasie laat gaan blijkt opnieuw zijn talent als filmer. Dan wordt Almacita de Desolato bijna een Caribische mini-Kaos. Mede door de originele muziek van de Grupu Issoco is het een sfeervolle, soms geestige, vaak lyrische en zeker aanstekelijke film vol emoties. Aldus Peter van Bueren.

Toverij

Hans Beerekamp schrijft in NRC/Handelsblad dat Almacita di Desolato veel Antilliaanse toverij toont en andere folklore in soms verbazend mooie beelden, maar het verhaal is moeilijk te volgen en de onervaren acteurs krijgen in schools geregistreerde scènes weinig kans de film dramatische kracht mee te geven. Vergeleken met de Afrikaanse film of de Braziliaanse Cinema Novo, waarin vergelijkbare verhalen eveneens met bescheiden middelen gefilmd worden, staat de Antilliaanse filmkunst nog in de kinderschoenen. Dat is dan een ander geluid, maar dat hindert niet, want in Holland zijn de kritieken bepaald niet eensluidend.

Waardering

Het Rotterdamse Filmfestival trok dit keer het record-aantal van 110-duizend bezoekers, bijna het dubbele aantal van vorig jaar. De grote publieke belangstelling ging gepaard met een overwegend zeer positieve reactie op de vertoonde films, zoals bleek uit de bezoekers-enquête.

De hoogste waardering kreeg de Poolse film No end, gevolgd door de Engelse film My beautiful Laundrette, de Antilliaanse film Almacita di Desolato en de Japanse film Ran. En deze eer is voor een filmer belangrijker dan kritiek, te weten: hoe vindt de bioscoopbezoeker zijn film. Er werden tijdens het festiva III films vertoond uit meer dan twintig landen waaronder de Volksrepubliek China.

NEW AGE Friday February 14, 1986

ART EXHIBITION

Roland Richardson's exhibition of water color paintings opened on February 12, 1986 at the Nanette Bearden Fine Arts Gallery in the Royal Palm Plaza Arcade, on Frontstreet, Philipsburg.

The Gallery begins its second year with the work of one of the Islands' most talented artists - who is also beginning to receive international recognition. He was for instance, part of an important exhibit in the presitigous Gerald Melberg Gallery in Charlotte, North Carolina, and there will be a retrospective exhibit of his paintings later this year in New York City.

Mr. Richardson finds inspiration for most of his painting among the people, and in the beautiful, natural Caribbean landscape of St. Martin. His works have become increasingly colorful and his paintings of mangoes, the flamboyant trees, the lush vegetation, the hills and the pastel colored houses near the ocean, glow with green, red, orange and blue coloration. His portraits of people both old and young capture so much of their individual character.

This exhibit however, will feature of Mr. Richardson's interpretation of still lives fruit, flowers and other objects that have captured his eye.

Accordingly, we are justly proud that this exhibit opens the second year of the Gallery which is devoted to showing the works of artists working within the Caribbean locale.

The show opened with a reception on February 12th, 5 - 7 p.m. and will continue through March 22nd,. The Gallery hours are Tuesdays through Thursdays 12 - 4 p.m. and Fridays and Saturdays 12 - 6 p.m.

14, 15 en 16 Februari

Cola Debrot symposium

ORANJESTAD — Zowel in de literatuur als in zijn politieke functies heeft Cola Debrot altijd een grote belangstelling gehad voor de Antillen als totaliteit. Maar de bewoners van de Antillen hebben ook belangstelling voor Debrot. Eind 1985 resulteerde dit in een literaire Debrot-tentoonstelling op alle drie de Benedenwindse eilanden en nu zal Aruba, na Curacao, een symposium gewijd aan Cola Debrot brengen. Vanavond om 20.00 uur vindt de opening plaats in de Openbare Bibliotheek, de toegang is gratis.

IDELA, CCA, UNA EN BPA hebben de handen ineengeslagen om vandaag vrijdag 14 februari, zaterdag 15 februari en zondag 16 februari een aantal belangwekkende lezingen over Debrots leven en werk te kunnen presenteren. Het programma bevat een uitgebreide lezing van Albert Helman die Debrot in de Caribische literatuur plaatst; Alette Beaujon zal over biografische en psychologische aspecten spreken; Frans Booi over de Bonaireaanse 'roots'; Ronny Severing zal het 'magnum opus' Bewolkt bestaan analyseren; Frank Martinus Arion bespreekt het filosofische kader van Debrots werk en tenslotte zal Wim Rutgers Debrots werk in de Antilliaanse literatuurgeschiedenis plaatsen. De lezingen zijn vrij toegankelijk voor iedereen.

Nicolaas Debrot in 1902 op Bonaire geboren wordt beschouwd als een van de belangrijkste auteurs die de Nederlandse Antillen tot nu toe hebben voortgebracht. Hoewel zijn werk niet zeer omvangrijk is, toch zullen

de nu verschijnende Verzamelde Werken nog zes a zeven delen beslaan, is het wel zeer belangrijk voor de ontwikkeling van onze letterkunde, ook al omdat Debrot wel als de eerste beschouwd kan worden die de literaire voortbrengselen van al onze eilanden systematisch in kaart heeft gebracht bij diverse gelegenheden.

Velen die het Nederlandstalige literaire werk van Debrot niet kennen, hebben hem misschen wel als huisarts op Curacao of als politicus leren kennen, hij was bovendien het eerste landskind dat gouverneur werd.

Kortom een interessante persoonlijkheid als onderwerp voor een aantal boeiende lezingen.

Mito Croes opent Debrot symposium

ORANJESTAD — De teruggang in materieel opzicht in ons land Aruba nu, zou wel eens tot ons voordeel kunnen worden als wij in staat zijn de ballast van luxe dingen te vervangen door immateriële verrijking. Maar in tegenstelling tot die mogelijkheid moeten we helaas een tendens tot geestelijke verarming constateren. Zo liep het ledenbestand van de openbare bibliotheek door de verhoging van het lidmaatschaps- geld in het laatste jaar met ruim vijftig procent terug en wordt er dus veel minder gelezen in plaats van meer. De nieuwe regering ziet het als taak een publiciteits- campagne op te zetten om het lezen, onder andere via de bibliotheek te propageren, ook als tegenhanger tegen de zo veelvuldig bekeken Telenovelas.

Aldus de hoofdgedachte van de korte toespraak van minister mr Mito Croes ter gelegenheid van de opening van het Debrot Symposium in de openbare bibliotheek. Iedereen herinnert zich waarschijnlijk van zijn middelbare schooltijd het verplichte boekje "Mijn zuster de negerin", maar Debrot was een veelzijdiger figuur, zowel in de literatuur als in zijn officiële functies. Hoe goed is de Caribische literatuur in het algemeen, vergeleken met de wereld- literatuur?

Debrot gaf literaire vorm aan de gespletenheid en de fragmentatie die in het Caribisch gebied zo duidelijk waarneembaar zijn. De deelnemers aan het Debrot Symposium werden vrijdagavond verwelkomd door de directrice van de bibliotheek Alice van Romondt, die een groot aantal belangstellenden mocht begroeten. Ze was blij dat het door de initiatieven van de UNA, CCA, IDILA en Sticusa gelukt is ook op Aruba het enkele weken geleden op Curaçao gehouden symposium te kunnen verwezenlijken.

De rector van de UNA mr drs Alex Reinders zei blij te zijn dat nu Curaçao en Aruba iets verder van elkaar zijn komen af te staan, er kennelijk meer mogelijkheden lijken te bestaan om op vrijwillige basis samen te werken. Er zou een basis voor een hechtere samenwerking voor dit soort gelegenheden tussen de Arubaanse bibliotheek en de UNA gevonden moeten kunnen worden. Het Debrot Symposium heeft op Curaçao tot gevolg gehad dat er serieus gesproken wordt een kleine cultuur- wetenschappelijke faculteit misschien is het symposium op Aruba een inspiratie voor een uitbreiding van de UNA activiteiten.

Daarna volgde de vertoning van de documentaire "In memoriam Cola Debrot" en lezing van Albert Helman "Cola Debrot als homo Caribensis". De lezingen zijn vandaag voortgezet en worden zondagmiddag afgesloten.